

“Alternatieven voor septic tank in buitengebied missen wettelijke basis”

In *H₂O* nr. 2 van 23 januari jl. publiceerden Adriaan Mels, Katarzyna Kujawa-Roeleveld en Grietje Zeeman het artikel ‘Alternatieven voor de septic tank in het buitengebied’. Rob Hopman, senior medewerker Vergunningverlening Wvo bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier schreef onderstaande reactie.

Het artikel ‘Alternatieven voor de septic tank in het buitengebied’ mist de aansluiting met hetgeen wettelijk is toegestaan op de volgende aspecten:

Uitrijden van menselijke afvalstoffen staat op gespannen voet met de Wm/Wbb en de Mestwetgeving. Vanaf 1 februari 1995 heeft het Ministerie van VROM de ‘Voorlopige richtlijnen voor het bevoegd gezag ten aanzien van agrarische afvalwaterlozingen’ paraat. Deze richtlijn is twee keer verlengd en inmiddels verlopen. De juridische grondslag ontbrak overigens.

Op de internetpagina van Infomil staat vermeld dat in afwachting van definitieve regelgeving (daar zijn enkele mensen bij VROM nu mee bezig) de aanbevelingen uit de richtlijn gebruikt kunnen blijven worden. Dit advies van Infomil kent geen juridische status.

Om uit te kunnen rijden op basis van de richtlijn is een ontheffing van de gemeente nodig (een ontheffing die dus geen juridische grondslag kent).

En: de richtlijn rept over agrarisch afvalwater; huishoudelijk afvalwater van de woning valt hier dus niet onder (dierlijke meststoffen is hetgeen uitgereden mag worden). Zoals bij het onderhoud van septic tanks de drijf- en sliblaag naar een erkend verwerker afgevoerd moet worden, zou dus ook de kelderinhoud naar de erkend verwerker moeten.

De richtlijn noemt 18 afvalwaterstromen waar de gemeente ontheffing voor kan schrijven, zoals afvalwater van glastuinders, melkspoelwater en restanten van pompelbadden. Dus: als de richtlijn status zou hebben, biedt deze geen mogelijkheid om huishoudelijk afvalwater uit te rijden! Bij variant 2 of 3 treden derhalve de volgende aandachtspunten naar voren:

- Er wordt op/in de bodem geloosd bij het latere uitrijden, hetgeen conflicteert met

het Lozingenbesluit bodembescherming.

- De gemeente is bevoegd gezag ten aanzien van het genoemde Lozingenbesluit. Als de lozer bedoelde praktijk wil voortzetten/toepassen, dient de gemeente hiervoor een omgangsvorm te vinden, hetgeen vanwege de strijdigheid met de huidige regelgeving ten aanzien van de afvalwaterstromen van de bedrijven (die 18 soorten), geen sinecure is.
- Voor de waterkwaliteitsbeheerder bestaat een belang bij de vorige twee punten, daar afspoeling/uitspoeling plaats kan vinden en er zeker bij gedraaid land enige kans op belasting van het oppervlaktewater is.
- De veehouderij neemt het standpunt in dat overstorten en nooduitlaten leiden tot ziek vee. Verspreiding over land van agrariërs eigen faecaliën is dan bevuilen van het eigen nest.

Variant 1 kent een nogal praktisch probleem waaraan niet gerefereerd wordt: stel je een bestaand huis voor waar een gescheiden huisriool (zwart/grijs) ligt, voorzien van een betonnen vloer en een grotendeels niet-toegankelijke kruipruimte (deze situatie komt vaak voor). Hier is het niet realistisch het keukenwater alsnog het zwarte systeem in te krijgen.

Variant 4 en 5, die dan nog overblijven, vragen toch nog een stevige investering, en wat krijg je daarvoor? Een voorziening die mogelijk of vrijwel zeker voldoet, je aangelegde tuin ligt ervoor overhoop en gelijk aan de 6-kuub’er, scoor je een dramatisch slecht rendement! Doe het goed, of doe het niet: als je zo graag wilt graven, plaats dan een IBA2/IBA3; voor verhoudingsgewijs luttele euro’s meer heb je dan een beter rendement. Maar beter nog: vraag eens een nieuwe offerte voor riolering; aannemers offeren tegenwoordig lager dan enkele jaren geleden. ¶

Rob Hopman

Naschrift

De aanleg van IBA’s of riolering in het buitengebied die voor 1 januari 2005 voltooid behoort te zijn, is een omvangrijke operatie. De kosten die door gemeenten en particulieren opgebracht moeten worden, zijn aanzienlijk en drukken bij gemeenten in het landelijk gebied zwaar op de begroting. Wij achten het gezien de hoge maatschappelijke kosten volkomen legitiem om te zoeken naar goedkopere oplossingen. Deze kunnen ons inziens voor niet-kwetsbaar gebied bijvoorbeeld

beeld gevonden worden door slim gebruik te maken van bestaande infrastructuur en het gescheiden houden van afvalwaterstromen. Een aantal oplossingsrichtingen zijn beschreven in het gewraakte artikel (de beschreven studie had overigens een oriënterend karakter).

Het is correct dat huishoudelijk afvalwater niet direct op het land gebracht mag worden. Het Lozingenbesluit Bodembescherming is hier duidelijk over. In optie 3 wordt echter gesproken over afvoer van zwartwater (toiletafvalwater) via de mestkelder. In dat geval gelden de voorschriften van het Besluit gebruik dierlijke meststoffen en zal een ontheffingsbeschikking aangevraagd moeten worden conform het Meststoffenbesluit 1977. Ons inziens is het toekennen van een dergelijke ontheffing redelijk, omdat de samenstelling van zwartwater vergelijkbaar is met die van dierlijke mest en het bovendien om een relatief klein extra volume gaat. De vergelijking met riooloverstorten gaat niet op, omdat conventioneel ingezameld rioolwater componenten bevat die zich niet in zwartwater bevinden.

Een mogelijkheid op boerderijen, die aansluit bij de opties 4 en 5 uit het artikel, is dat bestaande, maar niet in gebruik zijnde opslagsystemen gebruikt worden als alternatief voor de verbeterde septic tank. Bij een gelijke verblijftijd kan het effluent van een dergelijke ‘gelijkwaardige’ voorziening direct op het oppervlaktewater geloosd worden. Hier zijn experimenten mee uitgevoerd in Raalte. Het probleem dat de schrijver aanvoert voor optie 1 valt te omzeilen door de afvoer via de keukenmuur naar buiten te leiden en vervolgens ondergronds een (smalle) pijp naar de septic tank aan te leggen.

Overigens wordt de doelmatigheid van de plaatsing van verbeterde septic tanks momenteel openlijk betwijfeld door verschillende waterschappen. Bij VROM is een wetsvoorstel in de maak om het middelvoorschrift, waarin het gebruik van een septic tank met een inhoud van zes kubieke meter wordt voorgeschreven, te vervangen door een doelvoorschrift met betrekking tot de bezinkingscapaciteit van septic tanks. Het bestuur van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft vorig jaar oktober al besloten dat de aanleg van een verbeterde septic tank niet langer verplicht gesteld wordt voor bestaande percelen in het beheersgebied, maar dat alleen voor nieuwbouw of bij ingrijpende verbouwingen maatregelen nodig zijn. ¶

Adriaan Mels en Grietje Zeeman